

9. Савлук М. І. Грошові заощадження населення як ресурс фінансового ринку / М. І. Савлук // Матеріали науково-практичної конференції «Роль грошових заощаджень населення в розбудові економіки України». – К.: КНЕУ, 2002.

УДК336.71:330.101.541

Коваленко В. В., д.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет

НОВА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Стаття присвячена розгляду основних проблем формування нової парадигми розвитку банківської системи. Проаналізовано основні показники, що характеризують фінансову стійкість банківської системи. Визначено основні напрями модернізації банківського регулювання та нагляду в контексті формування стратегії розвитку банківської системи.

Ключові слова: банківська система, контрциклічне регулювання, капітал, фінансова стійкість, фінансова система, макропруденційна політика.

Kovalenko V.

NEW PARADIGM OF DEVELOPMENT OF DOMESTIC BANKING SYSTEM

The article is sanctified to consideration of basic problems of forming of new paradigm of development of the banking system. Basic indexes which characterize financial firmness of the banking system are analyzed. Basic directions of modernization of the bank adjusting and supervision are certain in the context of forming of strategy of development of the banking system.

Key words: banking system, cyclic adjusting, capital, financial firmness, financial system, of macroprudential politician.

Kovalenko V. V.

НОВАЯ ПАРАДИГМА РАЗВИТИЯ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ

Статья посвящена рассмотрению основных проблем формирования новой парадигмы развития банковской системы. Проанализированы основные показатели, которые характеризуют финансовую стойкость банковской системы. Определены

Коваленко В. В.

основные направления модернизации банковской регуляции и притока в контексте формирования стратегии развития банковской системы.

Ключевые слова: банковская система, контрциклическая регуляция, капитал, финансовая стойкость, финансовая система, макропруденциальная политика.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Банківська система кожної держави незалежно від її економічної моделі та організації суспільних відносин відіграє найважливішу роль у забезпеченні руху грошових потоків. Вона бере участь у виконанні основних функцій фінансової системи шляхом: забезпечення стабільності грошової одиниці; забезпечення переміщення фінансових ресурсів у часі, через кордон держав та між окремими галузями тощо; розробки і забезпечення способів управління ризиками; забезпечення механізму об'єднання фінансових ресурсів та їх розподілу між окремими суб'єктами господарювання; забезпечення безперервного функціонування платіжних систем, зокрема, шляхом удосконалення способів клірингу та здійснення розрахунків, що сприяють торгівлі; забезпечення насичення ринку ціною інформацією, що дозволяє координувати децентралізований процес прийняття рішень в окремих галузях економіки.

Остання світова фінансова криза засвідчила, що однією з основних проблем, яка стоїть перед вітчизняною банківською системою, є підтримка на належному рівні її фінансової стійкості, що дає змогу банкам виконувати функції із забезпечення економіки достатньою кількістю фінансових ресурсів.

Різка зміна ринкової кон'юнктури ставить під загрозу не лише прибутковість діяльності банків, але й взагалі їх функціонування. Основними причинами припинення діяльності банків є їх неспроможність нейтралізувати ризики в банківській системі, а також відповідати за своїми зобов'язаннями, що обумовлено недостатністю ресурсної бази у фінансово-кредитних установах.

Процеси глобалізації суттєво впливають на національну економіку України через її надмірну відкритість. У найближчому майбутньому саме глобалізація визначатиме стан світової фінансової системи і буде основою інтеграції України у світовий фінансовий простір. Вітчизняна банківська система одна з перших серед країн СНД реалізувала принципи інтеграції шляхом розширення

присутності на внутрішньому ринку іноземного капіталу. При цьому у багатьох країнах світу фінансова сфера зазнала змін, що суттєво позначилося на конкурентній позиції та ефективності діяльності банківських систем. Тому формування нової парадигми розвитку банківської системи є актуальною темою.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблемі розвитку банківської системи присвячено наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, а саме: Н. Алленіх [1], І. Аль-Джарра [2], О. Барановського [3], Н. Браун [4], І. Д'яконової [6], О. Дзюблюка [7], А. Єпіфанова [8], О. Заруцької [9], С. Іл'ясова [10], Д. Іткіна [11], С. Міщенко [14], Н. Яременко [16] та багатьох інших. При цьому, слід відмітити, що остання світова фінансова криза вимагає перегляду підходів до розвитку і функціонування вітчизняної банківської системи.

Цілі статті. Мета статті: обґрунтування стратегічних напрямів розвитку вітчизняної банківської системи.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результаті. В умовах постійного руху та оновлення, забезпечення конкурентоспроможної банківської системи неможливе без розробки стратегії, яка потребує визначення цілей та завдань, оцінки потенційних можливостей її динамічного розвитку.

Фінансовий стан банківської системи та економіки в цілому – це два взаємопов'язані явища. Стан кожного з них залежить не тільки від власного розвитку, але і від розвитку суспільних відносин у цілому. Ефективність розвитку банківської системи позитивно впливає на інвестиційну активність та економічне зростання в країні. З іншого боку, ефективність функціонування банків значною мірою залежить від стану економіки і особливо від її виробничого сектора, оскільки в умовах кризи та падіння інвестиційної активності діяльність банків зміщується в бік проведення спекулятивних та ризикових банківських операцій.

Виходячи із необхідності орієнтації системи державного регулювання на економічне зростання, стратегія розвитку вітчизняної банківської системи повинна передбачати: підвищення рівня її фінансової стійкості на основі уникнення системних банківських криз; підвищення якості реалізації банківською системою функцій

акумуляції заощаджень населення, коштів підприємств та їх трансформацію в кредити та інвестиції; відновлення та зміцнення довіри до вітчизняної банківської системи з боку інвесторів; уникнення використання банківської системи у практиці відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом [12, с. 143].

Виключно важливого значення для реформування банківської системи набуває вирішення проблеми послідовної політики держави по відношенню до банківської системи. Зміст цієї політики повинен ґрунтуватися на необхідності розробки системи заходів щодо формування у банківській системі здорового конкурентного середовища і створення умов для стійкого розвитку банківських установ.

Слід зазначити, що банківська система виконує такі функції: створення грошей і регулювання грошової маси, трансформаційну і стабілізаційну.

Функція створення грошей і регулювання грошової маси передбачає зміну обсягу грошової маси у залежності від існуючого попиту. Основним регулятором і суб'єктом для виконання зазначеної функції виступає Національний банк України з використанням взаємоузгоджених дій з урядом держави. Виконання зазначеної функції передбачає, в першу чергу, нейтралізацію інфляційного тиску як основного індикатора фінансової безпеки держави, основними причинами якого в останній час слід вважати немонетарні чинники, а саме: рух значної кількості грошей поза сферою реального виробництва, невідповідність обсягу грошової маси товарному забезпеченню, невідповідність обсягів товарного виробництва доходам населення. Тому через функціонування дієвої системи грошово-кредитної безпеки, яка є складовою фінансової безпеки держави, можна досягти ефективної національної економічної системи та економічного зростання.

Сутність трансформаційної функції полягає у достатньому розвитку ринку позичкових капіталів. Через банківську систему відбувається процес акумуляції тимчасово вільних коштів суб'єктів економічної діяльності і населення та їх розміщення. Виконання зазначеної функції більшою мірою залежить від збалансованості строків і величини грошових капіталів та їх якості. При цьому слід відмітити вплив глобалізаційних процесів на дану функцію.

Глобалізаційні процеси у фінансовій сфері зумовлюють міждержавне переміщення банківських капіталів та зростання питомої ваги іноземного капіталу у структурі банківського капіталу вітчизняної банківської системи. Це, в свою чергу, впливає на формування конкурентного середовища, рівень фінансової стійкості і ефективності функціонування кожної окремо взятої банківської системи, зокрема, і світової банківської системи в цілому.

Виходячи із вище сказаного, глобалізація банківської діяльності потребує державного регулювання і контролю. Як зазначають С. М. Козьменко, О. М. Андронов у праці [13, с. 145], державне регулювання має базуватися на певних принципах, основними з яких є: забезпечення консенсусу економічних інтересів як держави, так і банківських структур; етична, соціальна, адміністративна й інші відповідальності сторін; наявність ефективного мотиваційного механізму; спрямованість на ефективне використання всієї сукупності ресурсів з метою стійкого зростання національної економіки і соціального прогресу; збалансованість дії механізмів ринкового саморегулювання і державного впливу.

Позитивний вплив глобалізаційних процесів на розвиток банківської системи має прояв через полегшення механізму доступу до фінансових ресурсів і розміщення капіталів, підвищення ефективності функціонування банківської системи, високий рівень диверсифікації та стандартів якості банківських послуг, дієві механізми управління банківськими ризиками. Поряд з цим слід відмітити негативні наслідки глобалізації, а саме: зниження стійкості банківської системи через прискорення руху капіталів, можливість прийняття помилкових рішень, девальвація національної валюти, системність у виникненні банкрутств банків і порушення балансу залучення і розміщення коштів.

Стабілізаційна функція є однією із суттєвих характеристик банківської системи. Дана функція характеризується сталістю банківської діяльності та грошового ринку і регламентується певними правилами функціонування усіх складових банківської системи. При цьому слід звернути увагу на те, що виконання нормативів ліквідності, платоспроможності та капіталізації фінансових посередників не завжди може виступати індикатором фінансової стійкості банківської системи та гарантом відсутності розгортання складових фінансової кризи внаслідок впливу ендогенних і екзогенних чинників. Тому

виникає потреба у розробці дієвого механізму комплексного оцінювання рівня фінансової стійкості банківської системи через формування сукупності індикаторів, які в подальшому доцільно використовувати при аналізі і оцінці рівня фінансової безпеки держави.

Парадигма в методології науки – це сукупність цінностей, методів, підходів, технічних навиків та засобів, прийнятих у науковій спільноті в межах наукових традицій, що склалися в певний період часу [5]. Виходячи із даного визначення, вважаємо за доцільне визначитися з основними проблемами розвитку вітчизняної банківської системи. На наш погляд, чинники, що впливають на розвиток банківської системи слід класифікувати на зовнішні, загальнодержавні і внутрішньосистемні (табл. 1).

Таблиця 1

Чинники, що впливають
на динамічний розвиток банківської системи *

Група	Чинники
Зовнішні	фінансова глобалізація; інтеграційні процеси; міжнародні інвестиції; міжнародний рух капіталів; міжнародний обмін банківськими технологіями; міжнародний обмін фінансовою інформацією; міжнародні стандарти банківської діяльності
Загально-державні	зовнішня політика держави; система формування бюджетної і податкової політики; рівень інфляції та економічна стабільність; інвестиційна діяльність; макроекономічна ситуація; рівень доходів населення; розвиненість ринкової інфраструктури
Внутрішньо-системні	державна система регулювання банківської системи; конкурентоспроможність банківської системи; рівень капіталізації, платоспроможності і ліквідності; підходи до управління ризиками банківської діяльності; система антикризового управління банками

* складено автором

Слід відмітити, що сучасні тенденції розвитку банківської системи України дають підстави стверджувати, що донедавна для неї було характерним значне випередження темпів зростання загальноекономічної динаміки, і це передусім зумовлене тим, що її реформування розпочато раніше за інші сектори економіки і більше відповідало потребам перехідного періоду. Упродовж окресленого періоду, кількість банків зросла від 193 у 2007 р. до 198 у 2012 р., з яких 176 діють та 21 перебувають у стадії ліквідації. Це досить висока кількість проблемних банків, що свідчить про складний стан банківської системи [15].

На основі статистичних даних, можна зробити висновок про збільшення кількості банків з іноземним капіталом. Якщо у 2007 р. їх кількість склала 35, то станом на 01.01.2012 р. функціонувало 53, причому збільшилася кількість банків із 100-відсотковим іноземним капіталом (22 банки). Найактивнішими інвесторами виступають такі країни, як: Росія, Кіпр, Франція, Швеція, Австрія, Німеччина та Нідерланди.

Динамічний розвиток банківської системи оцінюється за показниками її фінансової стійкості (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка індикаторів фінансової стійкості банківської системи за період з 2007 р. по 2012 р., % **

Показники*	Станом на початок року					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	2	3	4	5	6	7
K ₁	14,19	13,92	14,01	18,08	20,83	18,9
K ₂	10,84	10,09	11,15	14,23	15,11	13,99
K ₃	352,44	313,82	9,16	31,97	29,17	25,76
K ₄	59,76	48,12	3,88	13,7	15,27	14,73
K ₅	1,34	1,22	0,88	-4,38	-1,40	-0,74
K ₆	11,38	10,52	7,29	-32,25	-9,73	-5,01
K ₇	54,49	55,45	51,16	66,76	65,98	63,07
K ₈	59,79	60,76	52,95	61,08	61,89	68,26
K ₉	14,28	11,6	9,35	11,45	10,22	10,64
K ₁₀	37,83	39,93	32,99	35,88	91,19	94,73
K ₁₁	10,55	13,38	33,1	28,51	21,61	8,41
K ₁₂	8,25	7,45	16,46	4,45	3,22	5,12
K ₁₃	47,15	49,1	48,13	40,67	40,73	38,91

Продовж. табл. 2

1	2	3	4	5	6	7
K ₁₄	654	546	816	586	721	567
K ₁₅	830	939	2753	2499	1790	2900
K ₁₆	74,9	64,86	48,36	45,27	56,01	61,19
K ₁₇	50,48	51,45	60,32	52,59	48,23	42,13
K ₁₈	50,31	49,77	59,04	55,83	51,25	49,76

*K₁ – співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів; K₂ – співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів; K₃ – співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до капіталу; K₄ – співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів; K₅ – норма прибутку на активи; K₆ – норма прибутку на капітал; K₇ – співвідношення процентної маржі до валового доходу; K₈ – співвідношення непроцентних витрат до валового доходу; K₉ – співвідношення ліквідних активів до сукупних активів; K₁₀ – співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань; K₁₁ – співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу; K₁₂ – співвідношення доходу від торговельних операцій до валового доходу; K₁₃ – співвідношення витрат на утримання персоналу до непроцентних витрат; K₁₄ – спред між ставками за кредитами та депозитами (базисні пункти); K₁₅ – спред між найвищою та найнижчою міжбанківськими ставками (базисні пункти); K₁₆ – співвідношення депозитів клієнтів до сукупних валових кредитів (крім міжбанківських); K₁₇ – співвідношення кредитів в іноземній валюті до сукупних валових кредитів; K₁₈ – співвідношення зобов'язань в іноземній валюті до сукупних зобов'язань.

** розраховано автором за джерелом [15]

Як свідчать дані табл. 2, за рівнем капітальної стійкості банківська система станом на 01.01.2012 р. вийшла на параметри до кризового періоду.

Відносно показників співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до капіталу та співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів слід відмити, що їх частка станом на 01.01.2012 р. знизилася у порівнянні з попередніми роками окрім 2009 р., що свідчить про реалізацію розумної політики регулятора щодо формування резервів на відшкодування збитків за кредитними

операціями. Але при цьому залишається ситуація збиткової діяльності про що свідчать показники норми прибутку на активи та капітал, значення яких станом на 01.01.2012 р. становить -0,74% та -5,01% відповідно.

Слід відмітити, що політика Національного банку України, яка була проведена ним у 2009 р. відносно скорочення наданих кредитів і залучених депозитів у іноземній валюті виявилася ефективною про що свідчать показники співвідношення кредитів в іноземній валюті до сукупних валових кредитів та співвідношення зобов'язань в іноземній валюті до сукупних зобов'язань, які станом на 01.01.2012 р. у порівнянні з попереднім періодом, що аналізується – зменшилися.

Остання фінансова криза засвідчила, що для підтримки стабільного розвитку банківської системи, основні зусилля повинні бути направлені на підтримку її ліквідності, підвищення доступності кредитування та забезпечення санаційних, у більшості – превентивних заходів для банків. Тому, нова парадигма розвитку банківської системи повинна базуватися на макропруденційній політиці, яка передбачає комплекс превентивних заходів, націлених на мінімізацію ризику системної фінансової кризи, тобто, ризику виникнення ситуації, у якій значна частина фінансового ринку визначається як неплатоспроможна або неліквідна, у результаті чого учасники ринку не можуть продовжувати діяти без підтримки грошової влади та органів нагляду.

До основних завдань макропродунційної політики слід віднести: підтримка стійкості фінансової системи до агрегованих шоків, включаючи рецесію та зовнішні шоки; обмеження надлишкових фінансових ризиків, що приймають на себе фінансова система в цілому; згладжування фінансового циклу.

Реалізація макропруденційної політики може бути проведено через модернізацію банківського нагляду і регулювання, основною метою даного процесу є підвищення якості і ефективності наглядової функції НБУ для забезпечення довгострокової стабільності фінансової системи та банківської, зокрема.

Удосконалення системи банківського регулювання та нагляду слід проводити за двома напрямми.

Перший. Змістовні новації – введення системи макропруденційного нагляду, що повинен підтримувати системну стабільність фінансової системи у цілому, а не окремих банків; введення контр-

циклічного регулювання, яке націлене на згладжування негативних коливань кредитного циклу та їх впливу на реальну економіку.

По-друге. Організаційно-управлінські новації – адміністративна реформа нагляду з боку Національного банку України для розробки інституційних засад переходу на систему ризик-орієнтованого нагляду.

Накопичена практика антикризових заходів свідчить про те, що наглядовим органом повинен бути кредитор останньої інстанції, який у своїй діяльності може використовувати інструменти для підтримки фінансової стабільності фінансового сектору. При цьому, у світовій практиці розглядається питання створення мегарегулятора за фінансовим сектором (табл. 3).

Таблиця 3
Фінансові мегарегулятори у країнах СНД та Балтії
(станом на грудень 2009 р.)

Країна	Рік	Регулятор	Банківський сектор	Фондовий сектор	Страховий сектор
Грузія	2008	Служба фінансового нагляду	+	+	+
Киргизія	2005	Служба нагляду і регулювання фінансового ринку	-	+	+
Казахстан	2004	Агенція по регулюванню та нагляду фінансового ринку і фінансових організацій	+	+	+
Естонія	2002	Управління фінансового нагляду	+	+	+
Латвія	2001	Комісія по фінансовому ринку і ринку капіталу	+	+	+

Якщо розглядати ситуацію створення мегарегулятора за фінансовим сектором в Україні, то доцільно виділити як переваги, так і недоліки його функціонування.

До переваг слід віднести:

- полегшує нагляд за фінансовими групами на консолідованій основі;
- підвищує аналіз шоків, що впливає на фінансовий сектор в цілому;
- дозволяє розробити стратегію розвитку фінансового сектору та програму його реструктуризації у випадку кризи;

- призводить до появи уніфікованого підходу до регулювання та нагляду за окремими сегментами фінансового сектору;
- посилює відповідальність та підзвітність регулятора;
- скорочує бюджетні витрати у результаті економії на масштабі діяльності.

До недоліків функціонування мегарегулятора в Україні слід віднести:

- на період реорганізації ефективність нагляду за ринком цінних паперів та страховим ринком тимчасово знизиться;
- існує ризик ігнорування унікальних характеристик банківської справи, ринку цінних паперів та страхування;
- мегарегулятор розповсюджений, головним чином, у розвинених країнах, де склалися складні фінансові системи і працюють фінансові конгломерати;
- вигоди на економії від масштабу діяльності несуттєві з макроекономічної точки зору;
- проблема має політичний характер і вимагає політичної волі для прийняття рішень.

На сьогоднішній день до усіх вітчизняних банків висуваються рівні умови з точки зору пруденційних норм. Більш того, де-факто, до системоутворюючих банків застосовуються м'які вимоги. Якщо прийняти до уваги, що системоутворюючі банки виступають джерелом системних ризиків для усієї банківської системи, то до них слід застосовуватися більш жорсткі вимоги, ніж до інших.

До основних характеристик системоутворюючих банків слід віднести: позиції (як по активам, та і зобов'язанням) до багато чисельних контрагентів на міжбанківському ринку; значна питома вага позицій на міжбанківському ринку у балансі банку; невиконання зобов'язань призводить до погіршення фінансового стану значної кількості контрагентів; основними контрагентами виступають інші банки – центри перерозподілу ліквідності; банк спроможний за власною філійною мережею розповсюджувати системний ризик. Тому, особливе регулювання системоутворюючих банків повинно полягати у підвищенні пруденційної норми (нормативи достатності капіталу, миттєвої і поточної ліквідності, максимального розміру ризику на одного позичальника або групи пов'язаних позичальників); розширення вимог до публічного розкриття інформації (власники, капітал, нормативи, резерви, якість активів); консолідований нагляд за

банківськими групами та холдингами (співпраця у галузі банківського нагляду з іншими центральними банками, де представлені вітчизняні фінансові структури).

Якщо розглядати удосконалення системи регулювання і нагляду з позиції організаційно-управлінських новацій, то слід виділити наступні напрями: злиття територіальних управлінь Національного банку України для виключення можливості арбітражної поведінки як серед банків, так і серед самих управлінь; виведення інспекційних перевірок із сфери відповідальності територіальних управлінь НБУ для виключення конфліктів інтересів (централізація перевірок); адміністративний розподіл поточного нагляду і наглядового реагування (санкції); оновлення кадрового складу, ротація, просування талановитих працівників середньої ланки, гнучка кадрова політика.

Висновки. Таким чином, вирішення проблем капіталізації, поліпшення ресурсної бази та оптимізації кредитної політики банків може стати початком реалізації комплексу щодо підвищення взаємодії банківської системи як основної інституціональної ланки сучасної фінансової системи та реального сектору економіки.

Нова парадигма розвитку банківської системи повинна базуватися на реалізації стратегії макропруденційної політики, яка передбачає модернізацію банківського регулювання та нагляду, які б відповідали сучасним нормам та вимогам банківського ринку; підвищення ролі макропруденційного нагляду; координація фінансового регулювання та рух у бік створення мегарегулятора; виділення нагляду за системоутворюючими банками; адміністративно-управлінські новації у системі нагляду.

1. Алленых Н. А. Банковская система как институт рыночной экономики / Н. А. Алленых // Банковские услуги. – 2007. – № 8. – С. 2–9.
2. Аль-Джарра І, Муліно Ф. Економічна ефективність, еластичність масштабу та ефект масштабу в банківському секторі арабських країн / І. Аль-Джарра, Ф. Муліно // Банки та банківські системи. – 2006. – №3. – С. 52–78.
3. Барановський О. І. Стійкість банківської системи України / О. І. Барановський // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 75–88.
4. Браун Н. Банки Германии: необходимость реформ и новаторства наряду с ностальгией по немецкой марке и немецким банкам / Н. Браун // Банкирь. – 2008. – №1. – С. 8–12.
5. Википедия: свободная энциклопедия // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%B3%D0%BC%D0%B0>.

6. Д'яконова І. І. Державне регулювання банківської діяльності: вивчення моделей, обґрунтування категорійного апарату / І. І. Д'яконова // Вісник Української академії банківської справи. – 2007. – № 2. – С. 9–16.
7. Дзюблук О. Глобалізаційні процеси та участь іноземного капіталу у розвитку вітчизняної банківської системи / О. Дзюблук // Банківська справа. – 2008. – № 2. – С. 37–46.
8. Єпіфанов А. О. Методологічні складові ефективного розвитку банківського сектору економіки України: монографія / А. О. Єпіфанов. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 417 с.
9. Заруцька О. Розподіл банківського ринку за методикою нейронних мереж / О. Заруцька // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 6. – С. 14–19.
10. Ильясов С.М. О сущности и основных факторах устойчивости банковской системы / С. М. Ильясов // Деньги и кредит. – 2006. – № 2. – С. 45–49.
11. Іткін Д. Ф. Стабільність фінансового ринку в контексті стратегічного розвитку вітчизняної банківської системи / Д. Ф. Іткін // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 3. – С. 51–55.
12. Коваленко В. В. Застосування системного підходу для забезпечення стабільного фінансового розвитку банківської системи України / В. В. Коваленко // Вісник соціально-економічних досліджень. – Вип. 17. – Одеса: ОДЕУ, 2004. – С. 143–147.
13. Козьменко С. М., Горіна С. О., Андронов О. М. Глобалізація банківської діяльності й регіональні інтереси / С. М. Козьменко, С. О. Горіна, О. М. Андронов // Фінанси України. – 2000. – № 9. – С. 141–147.
14. Міщенко С. В. Проблеми оцінки ефективності функціонування національних банківських систем / С. В. Міщенко // Регіональна економіка. – 2007. – № 3. – С. 155–161.
15. Основні показники діяльності банків України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id36807&cat_id=36798
16. Яременко Н. С. Банківська система як синергетична система / Н. С. Яременко // Міжнародний науково-практичний журнал «Фінансовий простір». – 2011. – № 2. – С. 94–98.

УДК: 336.763

Копилова О. В., к.е.н.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ФУНКЦІОНУВАННЯ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ

В статті проаналізовано становлення категорії акціонерного капіталу, еволюція визначення з позиції представників провідних економічних шкіл. Визначено сучасний

Копилова О. В.